

67-72-88/1
28.09.17р.

ВІДГУК

офіційного опонента доктора економічних наук, професора

Баюри Дмитра Олександровича

на дисертаційну роботу

Лісовича Тараса Юрійовича

«Планування організаційних змін на машинобудівних підприємствах»,

подану на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук

за спеціальністю 08.00.04 – економіка та управління підприємствами

(за видами економічної діяльності)

**Актуальність теми дисертації та її зв'язок з науковими програмами,
планами, темами**

Сучасний стан економіки та її глобалізація, фінансові кризи, посилення конкуренції, а також прискорення темпів науково-технічного прогресу стимулюють всебічний розвиток підприємств. Задля збереження конкурентних позицій, високої якості виготовленої продукції чи наданих послуг, хорошого корпоративного іміджу як на внутрішній, так і на зовнішній арені, підприємства зобов'язані здійснювати організаційні зміни. В таких умовах функціонування, перед підприємствами, постає надзвичайно важливе питання адаптивного та гнучкого управління організаційними змінами. Ефективність такого управління залежить від якісного планування процесу здійснення організаційних змін на підприємстві та формування стратегії його розвитку.

Незважаючи на значну увагу вітчизняних та іноземних науковців до проблеми планування організаційних змін, слід зазначити, що окремі теоретичні, методичні та практичні аспекти, щодо вирішення цього питання, потребують подальшого вдосконалення. Необхідність поглиблення наукових і прикладних положень щодо планування організаційних змін та подальшого

організаційного розвитку підприємства зумовлюють актуальність дисертаційної роботи Лісовича Т.Ю.

На актуальність теми дисертації вказує використання матеріалів дослідження при розробленні таких наукових тем кафедри менеджменту і міжнародного підприємництва Національного університету «Львівська політехніка» «Проблеми менеджменту та міжнародної економічної діяльності» (номер державної реєстрації № 0108U004264) (акт впровадження від 15.05.2017 р.) та «Формування системи управління діяльністю організацій на засадах врахування інтересів стейкхолдерів» (номер державної реєстрації № 0115U006724) (акт впровадження від 15.05.2017 р.).

Зважаючи на вищезазначене, тему дисертаційної роботи Лісовича Т.Ю. слід вважати актуальною та обґрунтованою.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій та їх достовірність

Поставлена у дисертаційній роботі здобувачем мета – досягнута, а визначені відповідно до неї завдання – вирішені. Отримані автором наукові результати та сформовані висновки характеризуються високим рівнем обґрунтованості і достовірності, що підтверджені використанням загальнонаукових методів дослідження, зокрема: порівняльного аналізу, синтезу та узагальнення для уточнення сутності поняття організаційні зміни та формування процесу здійснення організаційних змін на підприємстві (розд. 1, підр. 1.1 та 1.3); графічні методи для відображення результатів дослідження (розд. 2, підр. 2.2 та розд. 3, підр. 3.3); методи системного, фінансово-економічного та статистичного аналізу для дослідження стану тенденцій розвитку машинобудівних підприємств (розд. 2 та розд. 3); методи економіко-математичного моделювання для удосконалення методів стратегічного планування, а також розроблення методу геометричної інтерпретації

оцінювання ефективності впровадження організаційних змін на підприємстві (розд. 3, підр. 3.1, 3.2 та 3.3).

Про високий рівень обґрунтованості і достовірності наукових положень, висновків та рекомендацій дисертаційної роботи свідчить їх апробація на міжнародних конференціях.

Дисертаційна робота Лісовича Т.Ю. за змістом, сутністю, структурою та оформленням повністю відповідає вимогам і вирізняється самостійністю та завершеністю. Автору вдалось аргументовано та переконливо довести вірність провідної ідеї, суть якої зводиться до необхідності якісного планування організаційних змін на машинобудівних підприємствах.

Наукові положення, висновки і рекомендації, представлені в роботі, достатньо обґрунтовані і підкріплені результатами аналізу значної кількості наукових джерел та інформації щодо діяльності окремих підприємств. Зміст дисертаційної роботи відповідає назві теми, засвідчує логічність та завершеність дослідження і відповідає паспорту спеціальності 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності).

У першому розділі дисертації «Теоретичні та прикладні засади планування організаційних змін в організації» автором розглянуто сутність організаційних змін на підприємствах (с. 23-47); проведено класифікацію організаційних змін підприємств (с. 48-65); проаналізовано особливості планування організаційних змін на підприємствах (с. 66-74). При цьому автор всебічно аналізує поняття «організаційні зміни» (с. 23-26) та «організаційний розвиток» (с. 27-29). Також варто відзначити проаналізовані дисертантом еволюційні етапи змін (с. 30-36) і розглянуті концепції їх здійснення на підприємстві (с. 32-40). Важливим здобутком автора є сформований процес впровадження організаційних змін (с. 41-45). Проведено групування факторів, які впливають на здійснення змін (с. 46-48) і сформовано класифікацію організаційних змін на машинобудівних підприємствах (с. 49-61). Також варто відзначити наведені особливості планування організаційних змін (с. 66-76).

У другому розділі «Аналізування підходів до планування та оцінювання організаційних змін на машинобудівних підприємствах» здобувачем проаналізовані методи планування організаційних змін на підприємствах (с. 77-94); здійснено оцінювання результатів впровадження організаційних змін на підприємствах (с. 95-115); виявлено проблеми планування та оцінювання організаційних змін на підприємствах (с. 116-122). Схвальної оцінки заслуговує групування здобувачем методів планування у дві категорії (с.77-78). Також варто відзначити проаналізовані експертні (с. 77-86) та математичні (с. 86-93) методи планування організаційних змін. Системно та логічно проведено оцінювання результатів впроваджених організаційних змін (с. 98-112). Важливим здобутком дисертанта є виявлені проблеми планування та оцінювання організаційних змін (с. 117-121).

У третьому розділі «Удосконалення планування організаційних змін на машинобудівних підприємствах» проаналізовано та сформовано висновки щодо удосконалення стратегічного (с. 125-142) та тактичного (с. 143-154) планування організаційних змін; сформовано метод оцінювання ефективності впровадження організаційних змін на підприємствах (с. 155-172). Схвальної оцінки заслуговує запропоноване автором схематичне відображення планування організаційних змін на машинобудівних підприємствах (с. 126). Важливе наукове та прикладне значення має розроблений метод геометричної інтерпретації оцінювання ефективності впроваджених змін (с. 163-170).

Дисертація написана грамотно, стиль викладу в ній матеріалів досліджень, наукових положень, висновків і рекомендацій забезпечує легкість і доступність їхнього сприйняття для читача. Дисертація насичена професійною термінологією, в той час терміни псевдонаукового характеру відсутні. Робота характеризується однозначністю, послідовністю, точністю викладу фактів, читається цікаво.

Основні наукові результати дисертації

Наукова значимість результатів дисертаційної роботи Лісовича Т.Ю. полягає у розробленні теоретично-методичних положень щодо планування організаційних змін на машинобудівних підприємствах.

Зі змісту дисертаційної роботи, автореферату опонованої дисертаційної роботи та опублікованих здобувачем наукових праць випливає, що основні наукові положення, висновки і пропозиції сформовані автором самостійно та відображають його особистий внесок. Результатами дисертаційної роботи Лісовича Т.Ю., які характеризуються науковою новизною, є:

– удосконалення процесу здійснення організаційних змін. Відмінністю якого є врахування вибору стилів керівництва для вирішення виявлених проблем під час планування, організування, мотивування, контролювання та регулювання діяльності підприємств (с. 41-44 дисертації, с. 5-6 автореферату), (публікації № 4, 11, 12 див. автореферат);

– розвиток класифікації організаційних змін машинобудівних підприємств. Відмінністю якої є врахування залежності впровадження змін від конкретних стадій життєвого циклу продукції (с. 61-66 дисертації, с. 4-5 автореферату), (публікації № 2, 5 див. автореферат);

– розвиток методичних рекомендацій, щодо формування бачення організаційного розвитку підприємства, на основі експертної думки, а також короткострокового прогнозування результатів діяльності за допомогою математичних інструментів (с. 95-98 дисертації, стор. 7 автореферату) (публікації № 1, 3, 9, 10 див. автореферат);

– удосконалення методу стратегічного планування організаційних змін, який на відміну від існуючих, передбачає застосування математичних інструментів, зокрема, кластерного аналізу, для визначення фінансової спроможності впроваджувати організаційні зміни та дослідження ступеню залежності підприємства від зовнішніх джерел фінансування (с. 133-138 дисертації, с. 10-12 автореферату), (публікації № 3, 6 див. автореферат);

– розроблення методу геометричної інтерпретації оцінювання економічної ефективності здійснення організаційних змін, який надає змогу, за допомогою математичних інструментів, а саме регресійного аналізу, проаналізувати результати впровадження змін підприємством та сформулювати висновки, щодо успішності здійснених організаційних змін (с. 164-169 дисертації, с. 13-15 автореферату), (публікації 7, 8, 10 див. автореферат).

Теоретична і практична цінність дисертаційного дослідження

Практичне значення отриманих результатів дослідження полягає у розробленні теоретичних положень та прикладних рекомендацій для вирішення актуального завдання науково-прикладного характеру щодо планування організаційних змін на машинобудівних підприємствах.

Перелічені розробки дисертанта знайшли практичне застосування у діяльності машинобудівного підприємства ПрАТ «Львівський локомотиворемонтний завод» (довідка № 122 від 15.03.2017 р.) та машинобудівному підрозділі СВБМР УБМР «Укргазспецбудмонтаж» (довідка № 53 від 10.05.2017 р.), що засвідчує їх практичний характер.

Окремі положення та результати дисертаційної роботи впроваджені у навчальний процес Національного університету «Львівська політехніка», зокрема при викладанні дисципліни «Міжнародна економіка» (довідка № 67-01-999 від 07.06.2017 р.).

Все це переконливо засвідчує, що дисертаційна робота має як теоретичне, так і практичне значення.

Повнота викладу основних положень та висновків, мова і стиль дисертації

Основні положення за результатами дисертаційного дослідження опубліковано у 12 наукових працях, з яких 7 статей у наукових фахових виданнях України (із них 2 статті у виданнях, які включені до наукометричних баз даних), 1 стаття у науковому періодичному виданні іноземної держави, 4 тези доповідей науково-практичних конференцій. Загальний обсяг публікацій 5,2 друкованих аркушів, з них особисто автору належить 4,5 друкованих аркушів.

Наукові публікації в повній мірі висвітлюють найважливіші аспекти дисертаційної роботи та розкривають її зміст.

Дисертація написана українською мовою в офіційно-діловому стилі, що відповідає вимогам до даного виду наукових праць. Структура дисертаційної роботи повністю узгоджується з її назвою, метою та завданнями.

Дискусійні положення та зауваження до дисертаційної роботи

Оцінюючи загалом позитивно дисертаційну роботу Лісовича Тараса Юрійовича необхідно відмітити, що деякі положення вимагають глибшого обґрунтування і можуть слугувати підґрунтям для дискусій під час захисту дисертації:

1) процес здійснення організаційних змін запропонований автором (рис. 1.1, с. 42) враховує лише організаційні зміни, які спрямовані на вирішення проблем, що виникають в процесі діяльності підприємства. Одночасно, автором не враховано зміни, які не спрямовані на інтенсифікацію організаційного розвитку. Зазначений недолік дещо обмежує наукове дослідження здійснене автором;

2) з рис. 1.2 с. 61 дисертації відзначено види змін, які є характерними при революційному та еволюційному розвитку. Зазначений розподіл є дещо дискусійним, оскільки деякі із відображених видів змін можуть належати як до революційного, так і до еволюційного типів розвитку;

3) проблеми, що виникають під час планування змін та оцінювання результатів їх впровадження (ст. 122-123 дисертації) доцільно б було доповнити альтернативними шляхами для їх вирішення, а саме:

- формування чіткого розподілу обов'язків та відповідальності усіх учасників процесу здійснення організаційних змін;

- пошук надійних джерел інформації, які тісно пов'язані з зовнішнім середовищем;

- навчання персоналу та формування бачення у працівників майбутнього результату організаційних змін;

4) рис. 3.21-3.22 та 3.33, с. 166-168 дисертації і рис. 3-4, с. 16-17 автореферату доцільно доповнити коментарями, щодо одиниць вимірювання, в яких здійснювалися розрахунки показників;

5) на с. 159 дисертаційної роботи автор навів послідовність здійснення регресійного аналізу. Відповідно до зазначеної послідовності спочатку необхідно провести збір експериментальних даних (про діяльність підприємства), а вже потім визначити вагомість впливу факторів на ефективність перших. Такий підхід не завжди є практичним. Щоб не опрацьовувати великі масиви даних, необхідно визначити спочатку ті фактори, які мають найвагоміший вплив, а уже потім зібрати та опрацьовати інформацію щодо них;

6) у дисертаційній роботі основні показники, які характеризують функціонування підприємств, бажано було б проаналізувати за більш тривалий період, використовуючи за можливості звітність за 2016 рік;

7) у роботі існують незначні редакційні неточності, а окремі рисунки, наприклад рис. 1.4., варто було б перенести у додаток.

Загальний висновок про дисертаційну роботу

Дисертаційна робота Лісовича Тараса Юрійовича на тему «Планування організаційних змін на машинобудівних підприємствах» є завершеною науковою працею, самостійно виконаною на належному теоретичному і методичному рівні. Викладені в дисертаційній роботі пропозиції та рекомендації характеризуються науковою новизною та мають практичну цінність. Текст автореферату повною мірою відповідає змісту дисертаційної роботи.

Робота оформлена належним чином і відповідає вимогам, які висуваються до робіт на здобуття наукового ступеня кандидата наук, зокрема, пп. 9, 11, 12 положення про «Порядок присудження наукових ступенів», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 р. № 567. Це дає підстави вважати, що її автор, Лісович Тарас Юрійович, заслуговує присудження наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності).

Офіційний опонент,

професор кафедри економіки підприємства

Київського національного університету

імені Тараса Шевченка

д.е.н., професор

Д.О. Баюра

Підпис засвідчую

Вчений секретар

